

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu Strada Bayer Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500—; pentru particulari Lei 400—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300—. În străinătate Lei 800—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 6—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Proiectul codului penal și comerțul bancar. — Dela „Solidaritatea”. — Impozite. Legea timbrului. — Ante-proiectul noului Codice de Comerț al României. — *Cronică:* „Albina” institut de credit și de economii, Sibiu. „Astra-Cinegrafică” S. A. R. cu sediul în Sibiu. „Nădlăcana” institut de credit și economii, Nădlăc. — Bibliografie. — Cursul Valoilor la București. — Concours. — Concours.

Proiectul codului penal și comerțul bancar.

Pe cititorii acestei reviste îi vor interesa de sigur acele dispoziții din proiectul codului penal — protect depus pe birourile Adunării deputaților, — cari dispoziții sunt menite să reprime infracțiunile ce se ivesc în viața comercială și îndeosebi în comerțul de bancă.

Ținem să anticipăm, că selecționarea pe care proiectul codului penal o face între multele și complexe forme de criminalitate comercială nu este destul de riguroasă. Fapte încriminate și penalități conțin și legiurile de drept civil și comercial. Există însă un criteriu că legiurile civile conțin numai penalități de mică importanță sau cu caracter absolut specific, pe când criminalitățile și penalitățile mai grave trebuie să fie codificate de codul penal. Proiectul și accentuează acest principiu în expunerea de motive spunând că „sediul codificărilor penale trebuie să fie codul penal” și „nu vom mai tolera ca legi viitoare să trăiască independente de codificarea de bază, ci le vom integra la locul lor în codul din care în mod firesc fac parte întregitoare”.

Consecvent acestui principiu era firesc să aflăm cuprinse toate acele in-

fracțiuni și pedepse cari prin importanța și gravitatea lor și-ar avea locul în codul penal și nu în legile speciale de ordin civil. Ar fi consult dacă în aceasta privință adunările legiuitoare ar împrumuta tehnica codului penal ardelean. Mă refer îndeosebi la bancruta simplă și bancruta frauduloasă nereglementate de proiectul codului penal. Autorii proiectului au lăsat legiuitorului codului de comerț sarcina reglementării bancrutelor. Ne surprinde acest fapt cu atât mai mult, fiindcă proiectul a luat de bază codul penal din vechiul Regat, care însă cuprinde și bancruta simplă și frauduloasă (§§ 343—348).

Ar fi de dorit apoi ca și *cămătăria* (uzura) să fie încriminată de noul cod penal, cum este în legiurile ardelen. Nici codul penal maghiar nu a conținut penalități cu privire la această infracțiune, însă legiuitorul maghiar s'a văzut silit de necesitățile vieții de a încrimina prin lege separată (legea XXI din 1883, novela) acest soi de fapte și a venit astfel în ajutorul celor exploatați de cămătarii lacomi și fără scrupule. S'ar imprima prin asemenea legiuri o mai mare moralitate creditului public.

Infracțiunile — delictetele și crimele — cari pot avea de obiect și fapte de comerț, sunt codificate în Titlul III, capitlurile I și II art. 284—291, („Despre falsificarea înscrisurilor publice sau autentice și de comerț sau de bancă”, și „Despre falsificarea în scrieri private”) apoi în secțiunile: „Despre abuz de încredere” (art. 525—535), despre „Înșelăciune și escrocherie” și privitor la jocurile de bursă în secțiunea „despre jocurile de noroc” (art. 549—551).

Art. 286 prevede pedeapsă foarte aspră pentru „falsificarea înscrisurilor de comerț ori de bancă”: închisoare dela 4—7 ani și amendă dela 500 Lei în sus. În tehnica proiectului închisoarea este pedeapsa pentru delict (art. 17) (dela 1 lună la 10 ani). În sistemul codului penal ardelean criteriul gravității pedepselor îl formează gravitatea intereselor economice lezate, interese calculate în bani. Dacă obiectul infracțiunii (de ex. documentul falsificat) reprezintă o valoare mai mică (până la 4000 cor.) infracțiunea este delict, peste această limită fapta se califică de crimă, pentru care pedepsele sunt mai grave îndeosebi prin felul pedepsei (temniță grea, muncă silnică). Când însă infracțiunile ating anumite domenii din viața economică și socială, cari reclamă o ocrotire mai pronunțată, faptele se califică în codul ard. de jure ca *crime*. Astfel codul ardelean califică de crime toate falsificările de documente folosite în viața comercială, ca: polițe, cecuri, libele de depuneri, bonuri, warrante, cărți comerciale etc., cari formează baza creditului public și pedepsește aceste crime cu *muncă silnică* până la 5 ani. Proiectul nu face această distincțiune la calificarea faptelor încriminate. Din pedeapsa ce prevede pentru anumite infracțiuni (închisoare corecțională, temniță grea, muncă silnică) se poate deduce calificarea infracțiunii (delict sau crimă).

Precum am văzut mai sus pedeapsa pentru falsificarea documentelor comerciale este închisoarea corecțională dela 4—7 ani. Pedeapsa este deci mai blândă față de cea a codului ardelean (muncă silnică) în ceea ce privește regimul pedepsei, însă este mai lungă durata privațiunii de libertate. În ultima analiză gravitatea pedepsei este aceeași. (Inchisoarea corecțională, temnița grea și munca silnică se deosebesc prin regimul pedepsei, adică tratamentul deținuților).

Art. 291 încriminează faptul atât de cunoscut în materia cambială, când cineva „*umple o hârtie pe care se află subscrierea unei persoane, în contra voinței acesteia*”, (motiv de atacare în dreptul comercial-cambial: § 93 legea camb. ard.), — și prevede pedeapsă de 2—5 ani cu amendă de 500—10.000 Lei!

În secțiunea „*despre abuz de încredere*” la § 527 pedepsește cu închisoare

dela 6 luni—2 ani pe debitorul de rea credință, care în scop de a-și frustra pe creditorii săi ar face acte simulate spre a-și micșora patrimoniul și a zădărnici astfel urmărirea creanțelor. Infracțiunea aceasta nu există în codul penal român și a fost luată din codul p. ard., dar fapta încriminată este lărgită. Anume codul p. ard. pedepsește pe debitor numai dacă s'a obținut *titlu executoriu* contra lui, pe când proiectul pedepsește pe debitor dacă sustrage acoperirea *după ce a fost chemat în judecată!* Debitorul ardelean nu așteaptă sentința definitivă — pe care de altcunum o poate tărgăni cât de mult — ci își ascunde averea deja în decursul procesului. Inovația proiectului este deci binevenită.

Art. 534 („Abuz de încredere”) pedepsește pentru gestiune frauduloasă cu închisoare dela 6 luni—5 ani pe sindicul falimentului, administratorii de fundațiuni, *pe membrii din direcțiunea vreunei societăți pe acțiuni sau cooperative*, și pe orice persoană încredințată cu administrarea averii streine. Acțiunea publică se pornește din oficiu când este vorba de *societăți pe acțiuni*, fundațiuni, tutori etc. — și numai la cererea părții lezate, când aceasta este persoană particulară.

Pedeapsa prevăzută de proiect pentru gestiunea frauduloasă este prea ușoară, asemenea nici calificarea nu este destul de severă. Codul ardelean prevede *temniță grea* până la 5 ani! (nu închisoare corecțională), deci califică gestiunea frauduloasă de crimă pe când în proiect este numai delict. Fraudele scandaloase comise de directorii și direcțiunile băncilor bancrutate în timpul din urmă sunt un indiciu pentru înăsprirea acestor pedepse și nu pentru îndulcirea lor. Sperăm că în parlament se va propune un amendament pentru înăsprirea acestor pedepse.

Din expunerea de motive aflăm că la redacțiunea gestiunii frauduloase s'a avut în vedere codul transilvănean (art. 361, 362), din care s'au luat și modalitățile introducerii acțiunii publice. Am văzut însă că după calificare și regim pedeapsa din codul p. ardelean este mai gravă.

La secțiunea „*Înșelăciune și escrocherie*” s'au introdus — ca o modernizare a codului penal, — unele noi încriminări cum sunt: manoperile sub multiplele forme cari tind la ridicarea sau scăderea

prefului mărfurilor sau valorilor publice, (art. 536), apoi faptele aceluia, care pentru a obține pentru el sau pentru altă persoană prima de asigurare, distruge sau risipește bunurile sale sau ale altuia (art. 544). Este încriminare nouă și emiterea de cekuri fără acoperire (art. 540).

Înșelăciunea simplă se pedepsește de proiect cu închisoare dela 6 luni—3 ani, plus cu amendă de 1000—10.000 Lei. În codul p. ardelean delictul (dacă valoarea lezată este sub 100 cor.) se pedepsește cu închisoare până la un an, crima (dacă interesul lezat reprezintă o valoare mai mare de 100 cor. sau la faptele *calificate*) cu *temniță grea* până la 5 ani. Din gravitatea pedepselor prevăzute pentru înșelăciune și escrocherie reiasă, că proiectul nu ignorează însemnătatea acestui soi de infracțiuni, cari au devenit o adevărată plagă pentru toate clasele sociale, dar îndeosebi pentru păturile mai lipsite de cultură. Într'o țară în care 80% din populație este analfabetă, numai cu pedepse pilduitoare prin gravitatea lor ne putem apăra contra legiuinilor de escroci cari sub tot felul de titluri și calități false (falși agenți de asigurare, falși percepători, bancheri, medici, ingineri etc.) mișună prin orașe și printre populația dela sate și—și fac victimele nu numai printre țărani dar chiar și printre autoritățile cele mai înalte. Cazurile dela Cluj (falsul inginer Roată, falșii bancheri Miscnaeszky și Schultze) sunt destul de elocvente, ca să nu mai amintim de alte cazuri — cari fac senzațiile pressei de azi.

Ar fi de dorit ca și noul cod penal să facă delict speciale din înșelăciunile comise în vederea obținerii unui credit sau vreunei asigurări. În codul p. ard. (art. 382 și 384) aceste înșelăciuni formează delict distincte cu pedepse speciale. Proiectul le înglobează la definiția generală din art. 538.

La secțiunea „*Jocurile de noroc*” în art. 550, ca încriminare nouă, luată din legea franceză, se consideră jocuri de noroc și se pedepsesc cu închisoare dela 2—6 luni și cu amendă dela 500—20.000 Lei *operațiunile de speculă având ca obiect urcarea sau scăderea efectelor publice*. Tot la operațiunile de bursă se referă și pedepsirea ca joc de noroc a „*convențiunilor de a vinde sau de a elibera efecte publice, când vânzătorul nu*

posedă efectele în momentul vânzării sau liberării”.

Proiectul prevede în Titlul III, Secțiunea VI un nou soi de infracțiuni „*Delicte contra creditului statului*”, ieșite la iveală îndeosebi în timpul postbelic al devalorizării monetei naționale. În expunerea de motive se spune între altele că „Creditul statului era până azi lăsat fără nici o apărare la discrețiunea speculatorilor și doritorilor de câștig fără muncă”. „E cunoscut faptul acelorora, cari în preajma războiului și chiar în alte împrejurări îndemneau publicul să—și retragă depozitele dela casele publice; de asemeni sunt cunoscute faptele de speculă din epoca postbelică asupra monetei noastre și cât au avut de suferit interesele publice din aceasta cauză”.

Ar fi binevenită și încriminarea delictelor contra creditului particular, luând astfel apărarea institutelor de credit. Nu sunt rare în viața economică modernă uneltirile și manoperile celor interesați de a discredita instituțiunile de credit public cu bună reputație. Tot asemenea ar fi justă și ocrotirea caselor de comerț și de industrie în cadrele codului penal. Penalitatea prevăzută în codul comercial nu este suficientă și destul de eficace.

* * *

Proiectul codului penal în forma în care este prezentat spre deliberare corpurilor legiuitoare prezintă o lucrare de mare valoare științifică și politică. Scopul autorilor proiectului este de a ne da un cod penal modern, care să ne înfățișeze toate cuceririle doctrinei și practicei în vastul domeniu al dreptului penal.

Proiectul ca distribuție de materie are în vedere codul penal român dela 1864 însă a împrumutat tot ce a găsit bun și acceptabil din codurile penale moderne.

Proiectul este de prezent în discuția comisiei juridice a adunării deputaților, și a suferit însemnate modificări. Sunt sigur, că până când va deveni lege proiectul actual va primi o înfățișare nouă. Îndeosebi cu privire la amenzile în bani va trebui să se facă esențiale modificări. Este foarte probabil că proiectul va veni numai după stabilizarea monetară în discuția parlamentului, și după ce stabilizării va trebui să—i urmeze într'un interval oare-

care revenirea la moneda aur, este firesc ca amenzile să se stabilească în *Lei aur*.

Sperăm că la desbaterile parlamentare vor lua parte toți juriștii atât cei din Vechiul Regat, cât și cei din provinciile alipite, ca astfel noul cod penal să fie în adevăr opera întregii României întregite.

Dr. Ioachim Tolciu, avocat
în Cluj.

Dela „Solidaritatea“.

Ministerul finanțelor, Direcțiunea despăgubirilor de războiu și tratatelor de pace, Oficiul de liquidare prin adresa sa No. 146.769 dela 7 Iunie a. c., ne face cunoscut, spre comunicare membrilor asociațiunii noastre, următoarele:

„Titlurile de rentă antebelică austro-ungară, aparținând resortisanților români nu se pot valoriza — capitalul și dobânzile — decât dacă au fost declarate și depuse la Direcțiunea Datoriei Publice din ministerul finanțelor.

În consecință Ministerul invită pentru ultima dată băncile membre ale „Solidarității” să declare și să trimeată imediat zisei Direcțiuni toate titlurile de felul amintit, ce ar avea în portofoliul lor, cunoscând că în caz contrar valorizarea lor nu se mai poate face, Statul român rămânând liber de orice obligație“.

Aducând aceasta la cunoștință băncilor noastre, membre ale „Solidarității” și tuturor cercurilor interesate, le îndemnăm să facă, în propriul lor interes, declarațiile cerute și să depună la locul indicat, fără amânare, titlurile din chestiune.

Impozite. Legea timbrului.

Deciziuni mai importante ale comisiunii centrale a timbrului publicate în Monitorul Oficial No. 120 din 3 Iunie 1928.

1. Față cu dispozițiunile art. 22, § 43 din legea timbrului, societățile cooperative de orice fel constituite conform legii băncilor populare, sunt scutite de taxele și impozitele de timbru pentru actele enunțate în cele 5 aliniate de sub paragraful și articolul sus menționat.

Textul legii fiind clar nu poate fi loc la nici un fel de interpretări în această privință.

Sunt scutite și certificatele, cari se eliberează de judecătoria, constatatoare că societățile cooperative și federalele și-au înscris firma sau transcris actul de constituire, întrucât aceste certificate, constată operația juridică pentru care legiuitorul a acordat scutirea.

2. Asupra aplicării dispozițiilor art. 22, § 1, 24 și 37 din legea timbrului, comisia hotărăște că actele

serviciilor cu caracter industrial ale primăriilor (uzina de apă și canalizare, tramvaie, uzinele electrice, uzina de gaz, serviciul de pompe funebre, etc.) fiind niște acte juridice cu caracter de gestiune, nu pot fi scutite de timbru.

În consecință chitanțele, facturile și mandatele de plată emanând dela sus zisele servicii, trebuiesc timbrate conform legii.

3. Mențiunea în registrul mărcilor de fabrici despre o schimbare intervenită în firma proprietarului mărcii, este o operațiune juridică identică cu aceea a înregistrării, cedării mărcii de fabrică.

Fiind necesară deci o cerere pentru facerea mențiunii, iar autoritatea fiind obligată a examina și rezolva cererea asemenea cereri urmează a se timbra în acelaș mod ca și cererea pentru înscrierea mărcilor de fabrică, adică cu 500 Lei, conform art. 4, § 28.

4. Dispozițiunile art. 53, litera C, ultimul aliniat, se referă la descendenți în linie directă, soție și părinți.

Având în vedere că legea timbrului și impozitului pe acte și fapte juridice din 1927, prin art. 16, § 2, supune la un impozit anual de echivalent societățile pe acțiuni și cooperație pentru bunurile imobiliare prin natura lor;

Având în vedere că în conformitate cu dispozițiunile art. 1 al legii consolidării din 1913, dreptul concesiionarilor de a exploata terenuri petrolifere este un drept real mobilier;

Având în vedere că legea minelor prin art. 262, alin. 5, menține aceeaș caracterizare juridică de drept real mobilier a dreptului de a exploata petrolul și ozocherita pe proprietatea particulară.

Considerând că drepturile reale mobiliare nu sunt prevăzute de codul civil, ele fiind o creațiune a jurisprudenței și doctrinei și nu pot fi asimilate bunurilor imobiliare prin natura lor, iar concesiunile și mai puțin, ele fiind temporare și revocabile în caz de nerespectarea modalităților concesiunii.

În asemenea condițiuni, față de textele citate, concesiunile nu pot fi supuse la impozit de echivalent.

Pentru aceleași considerațiuni, comisiunea găsește că societățile petrolifere nu au a fi impuse la echivalent asupra terenurilor ce au în concesiune, rămânând ca impozitul să privească numai terenurile, proprietatea societății.

5. Decizia din 11 Octombrie 1927, privitoare la impunerea convențiilor de deschideri de credite comsimțite de comercianți și industriași se menține. Când comerciantul sau industriașul deschide un credit pentru plata restului de preț face o operațiune juridică care intră în prevederile art. 14, § 6.

6. Când inventarele conțin și evaluarea averii inventariată, se vor timbra conform art. 6, § 5, iar fără evaluare conform art. 7, § 11.

7. Legiuitorul prin art. 14, § 7 taxează împrumuturile comerciale pe gaj de efecte, cereale sau mărfuri cu 0.30% și acordă un regim de favoare numai pentru o singură reînnoire și prelungire de termen, egală cu termenul primei convențiuni.

În consecință, orice alte reînnoiri sau prelungiri de termen peste îndoitul primului termen au a se taxa cu 0.30%, așa cum prevede § 7 în partea primă.

8. Atunci când se constată că o convențiune de împrumut garantat cu ipotecă se modifică numai în ceea ce privește durata împrumutului, menținându-se toate celelalte modalități ale convențiunii și părțile, capitalul, dobânda rămânând aceleași, nu este locul a

se percepe un nou impozit proporțional de 1·20%⁰/₀ pentru că nu se încheie un nou contract de împrumut ipotecar. Este bine înțeles că convenția de prorogare a termenului va fi făcută pe timbrul legal prevăzut de art. 4, § 14.

9. Dispozițiunile deciziei din 2 August 1927, dela punctul A, privitoare la aplicarea art. 4, § 1 se aplică și întreprinderilor comerciale și industriale.

10. Având în vedere dispozițiunile art. 2 din legea minelor din 1924 conform căreia, din punct de vedere al naturii drepturilor și al condițiilor în cari aceste drepturi vor fi acordate și exercitate, apele minerale sunt considerate ca bunuri miniere, având în vedere că legea asupra impozitului pe acte și fapte juridice, prin dispozițiunile art. 15, § 8, lit. b, impune cu 6%⁰/₀ actele juridice privitoare la concesiuni de bunuri miniere.

Pentru aceste considerațiuni, actele constatând concesiuni de surse de ape minerale se vor taxa cu 6%⁰/₀.

11. Sistemul legii timbrului fiind al timbrării pe număr de foi al registrelor obligatorii, urmează a se timbra fiecare filă din registru obligatoriu, indiferent dacă este detașabilă sau nu.

12. Ori de câte ori un act notarial constată o convenție sau o transacție actul va purta taxele de timbru prevăzute de art. 4, § 14, întrucât asemenea acte sunt de natură să constate natura înscrisului.

Este bine înțeles că în afară de taxa de timbru prevăzută de art. 4, § 14 de impozitul proporțional pentru înscris dacă este cazul actele notariale vor purta și timbrele cerute de lege pentru autentificare sau legalizare.

13. Operațiunile, cari au de scop asigurări mutuale pentru natalitate, căsătorie și deces, făcute de către societățile legalmente autorizate sunt considerate ca asigurări în sensul dispozițiilor art. 14, § 18 din legea timbrului și în consecință urmează a fi taxate cu 2%⁰/₀ impozit ce se va percepe asupra primelor plătite cu titlul de taxă de înscriere, taxa de contribuție și taxă pentru preîntâmpinarea realizării valorii polițelor prin unul din evenimentele arătate mai sus.

14. Dispozițiunile art. 4, § 19, fiind clare în sensul că sunt supuse la taxele de timbru numai registrul jurnal, inventar și registrul de procese-verbale ale consiliilor de administrație și adunării generale, urmează ca taxele de timbru prevăzute de art. 4, § 19, se vor percepe *exclusiv* numai la aceste registre ale societăți de orice fel.

15. Impozitul proporțional prevăzut de art. 14, § 18 plăindu-se asupra primelor, el este datorat și se va percepe odată cu plata primelor.

În consecință la asigurările contractate mai înainte de punerea în aplicare a legii timbrului din 1927, impozitul va fi cel prevăzut de legea actuală deoarece primele de asigurare cari dau ființă contractului se plătesc sub imperiul acestei legi și deci sunt impozabile conform art. 4, § 18, alin. a și b, pentru societățile ce ființează în țară și conform art. 14, § 18 alin. V pentru societățile de asigurare neautorizate a funcționa în țară.

16. În capitalul societăților streine impus prin art. 15, § 7 intră numai capitalul reprezentat prin acțiuni, nu și cel pe care societatea și-l procură pe cale de credit prin emitere de obligațiuni.

17. Având în vedere dispozițiunile art. 22, § 43, litera a, conform cărui text de lege sunt scutite de taxa timbrului și impozitului proporțional actele de constituirea societăților cooperative și federalele lor;

Având în vedere dispozițiunile art. 111 din legea timbrului, potrivit cărora toate legile asupra timbrului, înregistrării și impozitului asupra faptelor și actelor juridice, contrarii acestei legi rămân abrogate cu începerea dela 29 Aprilie 1927, că prin sus citatul text s'a abrogat dispozițiunile art. 235 din codul comercial, care prevede scutirea de taxă de înregistrare și timbru a actelor de retragere și admitere în societățile cooperative și federale;

Având în vedere că actuala lege a timbrului nu acordă beneficiul scutirii de taxa timbrului și impozitului proporțional decât a actelor de constituirea societăților cooperative și federalele lor, astfel că toate majorările de capital realizate în condițiunile art. 224 din codul comercial și a legilor pentru crearea societăților cooperative și federalele lor, urmează a fi supuse impozitului proporțional prevăzut de art. 15, § 7.

În consecință: toate majorările de capital ale societăților cooperative și federalele lor făcute în condițiunile art. 224 din codul comercial sunt supuse impozitului proporțional 1%⁰/₀.

Ante-proiectul

noului Codice de Comerț al României.

(Urmare).

Art. 62. — Dacă cineva intră în fondul de comerț al altuia și prin acest fapt se înființează, din fondul de comerț individual, o societate în nume colectiv sau în comandită, societatea răspunde de toate obligațiunile ce decurg din comerțul anterior. Răspunderea fostului proprietar rămâne neatinsă.

Art. 63. — Dacă în momentul cesiunii unui fond de comerț era proces în curs în contra cedentului pentru vreo obligațiune prevăzută de art. 60, iar cesionarul care în sensul art. 60 și 61 răspunde de asemenea obligațiuni, avea cunoștință de intentarea procesului, hotărârea condamnatore, dată contra cedentului, are efect juridic și în contra cesionarului.

Dispozițiunile aliniatului precedent se vor aplica și în cazul art. 62.

Art. 64. — Nerespectarea dispozițiilor prezentei legi, relativ la înregistrarea firmelor, va fi pedepsită din oficiu, de tribunalul competente, cu o amendă dela 500—10.000 Lei.

Odată cu pronunțarea amenzi se va acorda părții condamnate un termen de 15 zile pentru înregistrare, iar dacă acest termen expiră, fără să se fi îndeplinit sentința tribunalului, atunci amenda se va încasa prin executare silită, conform legii de urmărire a Statului.

Amenda, ce nu se va putea încasa, nu va putea fi transformată în închisoare.

Tot astfel se va proceda și față de aceia, care întrebunțează pe nedrept vreo firmă, fără ca prin aceasta să se deroage dela dispozițiunile art. 66 c. com.

Art. 65. — Toate instanțele judiciare de fond, Camerele de comerț și de industrie, precum și orice autoritate publică, cari vor fi luat cunoștință în mod oficial că înăuntrul circumscripției sale, cineva se abate

dela îndatorirea înregistrării firmei, sau întrebuințează pe nedrept o firmă, sunt datoare să semnaleze acestea tribunalului competente.

Art. 66. — Acela, care prin usurparea unei firme comerciale, este prejudiciat în drepturile sale, poate pretinde să se interzică uzurpatului întrebuințarea și mai departe a firmei și să fie condamnat la daune interese.

Asupra existenței și quantumului daunelor, tribunalul hotărăște după aprecierea sa, în temeiul circumstanțelor de fapt existente și care pot fi stabilite prin orice fel de probă.

Tribunalul, la cererea părții prejudiciate, poate ordona publicarea hotărârii pe cheltuiala părții condamnate.

Titlul VI.

Despre registrele comercianților.

Art. 67. — Registrele obligatorii pentru comercianți sunt: registrul jurnal, registrul inventar și registrul copier.

Art. 68. — Orice comerciant este dator ca în registrul jurnal să înscrie în mod precis: ce are să ia și ce are să dea, operațiunile comerțului său, convențiunile, acceptațiunile sau girurile efectelor comerciale, și în general tot ce primește și plătește sub orice titlu, trecând la sfârșitul fiecărei luni și sumele întrebuințate pentru trebuințele casei sale. Acest registru jurnal este deosebit de alte registre, ce se obișnuiesc în contabilitatea comercială, dar cari nu sunt obligatorii.

Art. 69. — Comerciantul este dator a forma la începutul comerțului său și apoi la începutul fiecărui an, sub semnătura sa, un inventar de averea sa mobilă și imobilă și de datoriile sale active și pasive, încheiind bilanțul să arate relațiunea din activul și pasivul său. Acest inventar și bilanț, le va copia în registrul special pentru aceasta și le va semna.

Toate efectele și datoriile active trebuiesc evaluate în inventar și bilanț, după prețul curent la epoca facerii inventarului.

Creanțele dubioase se vor înscrie cu valoarea lor probabilă, iar cele neîncasabile se vor înscrie numai pentru menționare.

La societățile în nume colectiv și în comandită, fiecare asociat cu răspundere personală, va trebui să semneze propriu, atât inventarul cât și bilanțul.

Art. 70. — Comerciantul este obligat a copia în registrul special, și în ordinea cronologică, toate scrisorile ce trimite, și a păstra toate scrisorile comerciale ce primește.

Art. 71. — Registrele obligatorii vor fi legate, numerotate pe fiecare pagină, șnuruite și parafate — afară de registrul copier — de un judecător al tribunalului locului de reședință al comerciantului sau de către judecătorul ocolului respectiv în localitățile unde nu există tribunal.

Pe ultima pagină a acestor registre, judecătorul va constata numărul filelor ce compun fiecare registru,

va semna această certificare și va aplica sigilul tribunalului sau al judecătoriei.

Art. 72. — Comerciantul este obligat să prezinte tribunalului sau judecătorului de ocol, la sfârșitul fiecărui an comercial, registrele obligatorii, afară de registrul copier, pentru încheierea operațiunilor anuale și viză.

Tribunalul sau judecătorul de ocol, va pune imediat, sub ultima operațiune înscrisă, următoarea viză: „Astăzi, anul, s'a prezentat registrul (jurnal sau inventar) al comerciantului, și s'a vizat de noi Președintele tribunalului (judecătorul Ocolului)“, și aplicându-se apoi sigilul Tribunalului sau judecătoriei.

Art. 73. — La fiecare tribunal comercial, și în localitățile unde acestea nu există, la fiecare tribunal de județ, se va ține un registru în care se va înscrie numele comercianților, cari și-au prezentat registrele lor, ce anume registre, precum și numărul filelor fiecăruia. Tot astfel se va proceda și cu registrele pe care comerciantul le va prezenta anual pentru încheiere și viză.

Dacă numerotarea sau viza unui registru a fost făcută de judecătorul de ocol, atunci acesta, la sfârșitul fiecărui an, este dator să trimită un tablou tribunalului județului sau tribunalului comercial respectiv.

Art. 74. — Registrele comercianților vor fi ținute în limba română sau în orice limbă vie, și este liber de a se folosi de orice sistem de contabilitate.

Inscrierile se vor face, în locurile în care de obicei trebuiesc complectate, fără a se lăsa vre-unul alb.

Nu se permite ca prin ștersături, sau prin alt mod, să se facă neligibil cuprinsul original al inscripțiunilor, să se facă răsături sau schimbări, de așa natură încât prin felul lor să provoace îndoiala în chestiunea de a se ști, dacă modificările s'au efectuat în momentul înscrierii originale sau mai târziu.

Art. 75. — Comercianții sunt datori a păstra timp de 10 ani dela ultima viză registrele impuse prin art. 67, precum și toată corespondența comercială.

Facturile mărfurilor cumpărate și introduse în stabilimentul lor, le vor păstra cel puțin doi ani de zile dela data lor.

Art. 76. — Registrele obligatorii comercianților cu firme înregistrate, ținute în mod regulat, pot face probă în justiție, în procesele cari derivă din acte comerciale, și în tot cazul în contra necomercianților ele vor fi considerate cel mult ca un început de dovadă, care poate fi întregit prin orice mijloc legal de probațiune.

Această putere probatoare a registrelor obligatorii durează în contra comercianților timp de 10 ani, iar în contra necomercianților doi ani, dela data când s'a operat în ele inscripțiunea, care face obiectul litigiului.

Art. 77. — Registrele comerciale obligatorii neregulate ținute, pot fi admise a servi ca probă în justiție, numai dacă cu toată neregularitatea ce prezintă, totuși, față cu împrejurările existente, ele merită încredere.

Art. 78. — Faptul, că registrele comerciale obligatorii sunt ținute de personalul auxiliar, nu aduce nici o schimbare forței lor probante.

Art. 79. — În cursul unui proces, la cererea uneia din părțile în litigiu, instanța va putea să ordone înfățișarea registrelor părții adverse, numai în cazul când partea afirmă data și un anumit cuprins al acelor registre.

Cuprinsul registrelor, care face obiectul litigiului, se consideră ca dovedit în contra părții, care neglijează a le prezenta.

Art. 80. — Întreg cuprinsul registrelor obligatorii înfățișate poate fi verificat numai de instanța de judecată sau de experți judiciari și numai în cazul când ținerea lor regulată este contestată.

Dacă neregularitatea nu se stabilește, partea contestatoare va putea fi condamnată la daune.

Partea adversă din proces poate lua cunoștință numai de operațiunile din registru, privitoare la obiectul în litigiu.

Art. 81. — Judecata este în drept a aprecia, dacă se poate atribui conținutului registrelor unui comerciant un caracter, mai mare sau mai mic de validitate, dacă trebuie a se renunța la această probă, în caz când registrele comercianților în proces nu concordă, sau a atribui o credință mai mare registrelor uneia din părți.

Art. 82. — Înfățișarea registrelor pentru a se lua cunoștință de întregul lor cuprins, poate fi ordonate de instanța de judecată numai în cauze de succesiuni, comunități de bunuri între asociații unei societăți și în caz de faliment.

Art. 83. — Când registrele oferite, cerute sau ordonate a se înfățișa, se află în circumscripția unui alt tribunal, instanța va adresa o comisie rogatorie tribunalului sau judecătorului de ocol respectiv pentru a lua cunoștință de conținutul acelor registre, a-l consemna într'un proces verbal și a-l trimite tribunalului unde este pendinte cauza.

Art. 84. — Dispozițiunile cuprinse în prezentul titlu, nu se aplică colportorilor, comercianților cari fac micul trafic ambulant, cărăușilor și al căror comerț nu iese din cadrul unei profesii manuale. (Va urma).

CRONICĂ.

„Albina” institut de credit și de economii, Sibiu, introduce cu începere de Luni, 18 Iunie a. c. și până la 31 August a. c. *orarul de vară* în serviciile sale.

Birourile vor fi deschise pentru public dela data de mai sus, zilnic dela orele 7 dim.—1 d. a., Cassieria dela orele 7 dim.—12¹/₄ d. a.

De douăori pe săptămână: Luni și Vineri vor fi deschise birourile și cassieria pentru public și după *masă* și anume dela orele 4—6 resp. cassieria dela orele 4—5¹/₄.

„Astra-Cinegrafică” S. A. R. cu sediul în Sibiu, prima întreprindere românească de industrie cinegrafică a ținut adunarea generală de constituire la 8 Iunie a. c. în Sibiu, sub președinția Dlui Dr. Octavian Russu, avocat, vicepreședintele Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.

Noua societate are capital social de Lei 5,000.000 din care 1,500.000 este aportul societății culturale „Astra” din Sibiu, fiind însă absolut independentă de „Astra”.

Primul Consiliu de administrație a fost numit pe termen de trei ani în persoana Dilor: Dr. Lucian Borcia, decanul Baroului avocaților Sibiu, Gheorghe Bărbat, profesor universitar, Cluj, Nicolae Bratu, Dr. Nicolae Cristea, notar public, Sibiu, Nicu Davidescu, București, Dr. Liviu Ionașiu, medic, Sibiu, I. D. Petri, proprietar de cinematograf Sibiu, Dr. Gheorghe Preda, medic, Sibiu, Dr. Octavian Russu, avocat, Sibiu, Silviu Teposu, inspectorul învățământului secundar, Sibiu și Ioan Văfășianu, directorul general al băncii „Albina” Sibiu.

În Comitetul de cenzori au fost aleși Dnii: Cioca, București, Marius Peculea, directorul Sucursalei „Albina” Cluj, Nicolae Petrușiu, funcționar de bancă Sibiu, Constantin Popp, directorul executiv al băncii „Albina” Sibiu, Preda Trandafir, directorul Școlii comerciale Sibiu și Tiberiu Zima, Arad.

Directorul general al noii societăți este Dl Ioan Banciu.

„Nădlăcana” institut de credit și econ. Nădlac, în adunarea sa generală ținută la 21 Maiu a. c., a fixat dividendă anului 1927 cu 18% sau Lei 90.— de cupon, minus impozitul mobilier. Cuponul se răscumpără deci cu netto Lei 76.50.

Bibliografie.

Stabilizarea monetară și câteva probleme în legătură cu ea de Ioan Răducanu. Cultura Națională, București 1928. Prețul Lei 70.

Sub titlul de mai sus, cunoscutul economist dl Ioan Răducan, senator, publică în broșură de 103 pagini câteva conferințe și articole, ce a ținut resp., publicat în legătură cu problema stabilizării a monetare.

Cu concepția specialistului consumat, dl Răducanu, tratează în capitolul I. „Stabilizarea monetară”, expunând sub A. Cadrul acestei probleme, B: Experiența dinainte de războiul mondial și C: Experiența în epoca postbelică. Apoi în alte 4 capitole: Colaborarea capitalului extern; Reorganizarea Băncii Naționale a României; Mijloacele de finanțare ale industriei în România și Societatea Națiunilor și restaurarea Europei.

Același autor, sub titlul: „Din politica financiară și economică”, dă publicității mai largi, cuvântările ce a rostit, la timpul său în Senat despre: Golurile bugetare, Criza economică și Standardizarea cerealelor.

Cursul Valorilor la București

la 14 Iunie 1928.

EFECTE

	Dob. anuală	Cursul
Rentă 1913 original	4 ¹ / ₂	200—210
Rentă 1913 duplicate	4 ¹ / ₂	100—110
Scris Rurale	5	63— 63 ¹ / ₂
Scris Urb. București	5	65 ¹ / ₂ — 65 ¹ / ₂
Scris Urb. Iași	5	63 ¹ / ₂ — 64
Comuna București	4	62— 64
Comuna București	5 ⁰ / ₁₀	55— 60
Imprumutul Național 1916	5	82 ¹ / ₈ — 83
Imprumutul Unirii 1919	—	70— 71
Imprumutul Refacerii 1920	5	68— 68 ¹ / ₂
Renta împrumutării	5	63 ¹ / ₂ — 64
„ 1903 original	5 ⁰ / ₁₀	100—110
„ 1903 duplicate	5 ⁰ / ₁₀	90— 95

BĂNCI

	Val. nom.	Cursul
Banca Națională	500	15500—15600
Marmorosch-Blank & Cie	500	1825—1850
Românească	500	1550—1560
„ pui	500	1220—1230
De Scont	500	530— 545
Comerc. Română	500	1650—1700
Credit Român	500	1475—1500
Generală	500	900— 920
Viticola	500	520— 530
Comerț Craiova	500	1170—1200
Com. Ital. și Rom.	500	800— 820
Albina Sibiu	500	1125—1150
Carpaților	500	380— 390
Franco-Română	500	380— 390

ASIGURĂRI

Dacia-România	2000	8650—8700
Națională	500	1750—1800
Generală	500	3550—3600
Agricola	500	1430—1440
Steaua României	500	950—1000
Prevederea	200	290— 300
Soc. Urania	1000	1800—1900

PETROLIFERE

Steaua Română	500	1750—1775
Astra Română	500	3425—3450
Speranța opt.	500	1325—1375
Speranța pui	500	950— 960
Petrol Blok	500	405— 415
Petrolul Rom. opt.	500	950— 970
Petrolul Rom. (pui)	500	510— 550
I. R. D. P. opt.	500	530— 535
I. R. D. P. III vărs.	500	350— 360
Concordia	250	1375—1425
Creditul Minier	500	1460—1470

DIFERITE SOCIETĂȚI

	Val. nom.	Cursul
Reșița	500	1170—1180
C. Tramv. Buc.	500	1380—1400
Govora-Călimănești purtător	200	300— 310
Govora-Călimănești nom.	200	300— 310
Cartea Românească	500	480— 500
Creditul Technic purt.	500	490— 500
Creditul Technic nom.	500	490— 500
Letea opt.	500	1200—1220
Clădirea Românească	500	1000—1020
Mica ex. cup.	500	890— 900
Carpatina	500	1000—1025
Credit Industrial	1000	1320—1330

MONEDE EFECTIVE

Dolari	162.75—163.25
Sterline	795.00—800.—
Lirete	8.60— 8.65
Cor. cehe	4.89— 4.93
Franci francezi	6.50— 6.54
Franci belgieni	4.45— 4.55
Franci elvețieni	31.50— 31.75
Mărci germane	39.50— 39.75
Zloți	18.75— 19.25
Silingi	23.20— 23.40
Pengő	29.00— 29.50
Dinari	2.95— 3.—
Leva	1.19— 1.22
Drachme	2.12— 2.20
Lire otomane	84.00— 86.—
Napoleon	645.00—655.—

CONCURS.

Banca „AGRICOLA“ societate anonimă pe acții, Hunedoara, prin aceasta publică concurs pentru ocuparea postului de **contabil bilanțier**. Postul se poate ocupa imediat.

Reflectanții își vor înainta cererea însoțită de documentele de absolvire și serviciu până la 15 Iunie 1928.

Consiliul de Administrație.

Concurs.

Subsemnata bancă prin aceasta publică concurs pentru ocuparea unui post de:

Funcționar și unul de Dactilografă.

Doritorii de a ocupa acest post, binevoiască a-și înainta ofertele, dimpreună cu pretențiunile de salariu, cel mai târziu până la 15 Iunie a. c.

Dela funcționar se cere să fie absolvent al Școlii superioare de comerț, ori licențiat al Academiei Comerciale, iar dela dactilografă, să cunoască și limba germană.

„PATRIA“

bancă pentru Credit, Comerț și Industrie societate anonimă Blaj.